

ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ КЛАСТЕРНИХ МОДЕЛЕЙ У СВІТОВІЙ ЕКОНОМІЦІ

Джумига А.К., гр. ЕМУ-51

Науковий керівник – д-р техн. наук, проф. Гусятинська Н.А.
Національний університет державної податкової служби України

Особливістю сучасного стану економіки розвинених країн є зменшення залежності від природних ресурсів та підвищення ролі інтелектуалізації, що зумовлює перехід на інноваційну модель розвитку. Як свідчить досвід багатьох зарубіжних країн, одним з найбільш ефективних засобів стимулювання інвестиційно-інноваційних процесів є створення спеціалізованих кластерів. Виділяють шість найбільш характерних моделей побудови кластерних структур за такими ключовими характеристиками як ступінь ринкових взаємозв'язків і конкуренції; присутність прямих іноземних інвестицій; наявність інновацій; інтернаціоналізація бізнесу та інновацій; ступінь розвитку малого бізнесу; наявність фірм-лідерів:

- італійська модель характеризується великою кількістю невеликих фірм, які об'єднуються з метою підвищення конкурентоспроможності;
- в японській моделі – ядром є крупні компанії, які інтегрують значну кількість постачальників на різних стадіях технологічного ланцюжка;
- характерною ознакою північноамериканської моделі є конкуренція між фірмами, високий рівень ринкових відносин;
- фінська модель вирізняється тим, що кластери мають високий рівень інтернаціоналізації бізнесу та інновацій;
- в індійсько-китайських моделях кластера провідну роль відіграють прямі іноземні інвестиції, які забезпечують підґрунтя для впровадження сучасних технологій і виходу продукції на світовий ринок;
- у кластерних моделях пострадянських держав ядром кластера є велике підприємство, ринкові відносини й конкуренція зведені до мінімуму, інтернаціоналізація інновацій не розвинена, недостатньо розвинений малий і середній бізнес.

Світова практика показує, що кластерні утворення є ефективним інструментом комбінації конкуренції та кооперації. Отже, використання кластерних технологій сприяє створенню конкурентоспроможних промислових виробництв, налагодженню кооперації підприємств малого, середнього і великого бізнесу.